

Program Gender Studies ISNS UW semestr letni 2016/2017

terminy zajęć: 4 marca, 18 marca, 1 kwietnia, 22 kwietnia, 6 maja, 20 maja, 3 czerwca

Seminarium I – godz.10.00-13.00

Wanda Nowicka (Fundacja Równość i Nowoczesność)

Wojny kulturowe o Gender

Charakterystyka kursu: Spory toczony w sferze publicznej coraz bardziej się nasilają i świadczą o głębokich podziałach społecznych. Jednym ze źródeł konfliktów społecznych są nierówności ze względu na płeć, głęboko zakorzenione w naszej kulturze. Toczący się na naszych oczach spór, który można nazwać pożyczonym od Jamesa Huntera terminem *wojny kulturowe*, świadczy o przełomowym charakterze obecnej rzeczywistości, któremu warto się przyjrzeć.

Procesy emancypacyjne i rosnąca pozycja kobiet spotyka się ostatnio z dużym oporem ze strony środowisk konserwatywnych. Kwestionowane są prawa kobiet do autonomii, decydowania o sobie, wolności od przemocy, pełnej realizacji swojego potencjału. Aktualne są pytania, czy i na ile kampanie i inicjatywy antykobiece zatrzymają i odwrócą trendy prorównościowe oraz w jakim stopniu polityczne projekty antyrównościowe będą miały realny wpływ na życie społeczne. Dyskusje i spory dotyczące problematyki gender toczą się nie tylko w Polsce, ale i na świecie. Znaczne osiągnięcia w obszarze praw człowieka coraz częściej są kwestionowane.

Podczas wykładu podejmiemy wiele aktualnych problemów społeczno-politycznych wzbudzających emocje i polemiki. Przyjrzymy się międzynarodowym systemom ochrony praw człowieka, możliwościom i ograniczeniom ich stosowania dla promocji praw kobiet, w tym praw reprodukcyjnych. Zajmiemy się również stereotypami na temat macierzyństwa, a także polityką społeczną w tym zakresie. Podejmiemy kwestię komunikacji społecznej oraz rolę mediów we współczesnych sporach. Zastanowimy się, dlaczego tak trudno zwalczać przemoc wobec kobiet i jak zwiększyć skuteczność kampanii antyprzemocowych. Przyjrzymy się sytuacji kobiet w Kościele i ruchom emancypacyjnym wewnątrz Kościoła. Podejmiemy zagadnienia seksualności i zastanowimy się, czy wiele zmieniło się w naszym podejściu do seksu od czasów Wisłockiej. Przyjrzymy się również międzynarodowym dyskusjom i sporom na temat sytuacji i praw kobiet. Zastanowimy się nad przebiegiem kampanii wyborczej Hillary Clinton i wpływem jej porażki dla politycznych aspiracji kobiet w świecie.

Zajęcia będą prowadzone w formie konwersatorium, większość materiałów do dyskusji będzie udostępniona w wersji elektronicznej. Uwaga: część materiałów w języku angielskim; główne ich tezy zaprezentuję podczas wykładu. Warunek zaliczenia: obecność, aktywność. Warunek oceny: praca pisemna.

Literatura (przykłady):

Encyklopedia Gender, płęć w kulturze, (Rudaś-Grodzka M. i in. red.), (2014); Izdebski Z. Seksualność Polaków (2012); Centrum Praw Kobiet, Temida pod lupą (2016); Demko I. Anioły (2015); Osiatyński W., Prawa człowieka i ich granice (2013); Hryciuk R., Korolczuk E., Pożegnanie z Matką Polką? (2012); Radzik Z. Kościół Kobiet (2015); Abramowicz M. Zakonnice odchodzą po cichu (2015);

Zalecane teksty źródłowe: dokumenty ONZ, Unii Europejskiej i Rady Europy na temat praw człowieka .

Seminarium II – godz. 13.30-16.30

Dr Joanna Ostrowska

Historia Gender – Gender/Queer w historii XX wieku

Charakterystyka kursu: Kategoria gender w badaniach historycznych jest nadal – delikatnie rzecz ujmując – „mało popularna”. Badanie historii kobiet, historii mniejszości seksualnych to wciąż przysłowiowe „marginesy” w naukach historycznych, w szczególności, jeśli dotyczą historii Polski. Jeszcze bardziej odrzucanym w Polsce polem badawczym jest Queer History.

Zajęcia mojego autorstwa to próba wprowadzenia zagadnień związanych z „historią kategorii gender i queer”. Na podstawie wybranych – znaczących wydarzeń historycznych w XX wieku będziemy analizować, jak te kategorie zmieniają perspektywę badawczą, w jaki sposób można z nich korzystać, jaki jest efekt poszerzenia pola badawczego i interdyscyplinarności.

We wszystkich przypadkach, oprócz opracowań historycznych, oral history, będziemy również korzystać z przykładów literackich i filmowych. Zastanowimy się, w jaki sposób funkcjonuje przeszłość jako i w jaki sposób analiza tych przykładów w perspektywie genderowej i queerowej wpływa na zbiorową pamięć.

ZALICZENIE: referat plus obecność na zajęciach

Wybrana bibliografia: Joan W. Scott „Gender jako przydatna kategoria analizy historycznej” (tłum. Agata Czamecka); Dobrochna Kałwa: „Kobieta aktywna w Polsce międzywojennej”; M.L.Roberts „What Soldiers Do”; Ivan Colovic „Polityka symboli”,

Dubravka Ugresic „Kultura kłamstwa”; Shana Penn: „Podziemie kobiet”, „Sekret Solidarności”; Susan Faludi „Reakcja”, Karin Hausen „Porządek płci. Studia historyczne”, Dorota Sajewska „Nekroperformance”, Virginia Woolf „Trzy gwinee”, Götz Aly „Obciążeni”, Magdalena Gawin „Rasa i nowoczesność. Historia polskiego ruchu eugenicznego 1880-1953”, Michael Bronski „A Queer History of United States”, Robert Beachy „Gay Berlin”, Evelyn M. Simien „Gender and Lynching”

Wybrana filmografia: „Hiroshima moja miłość” (A. Resnais), „13th” (A. DuVernay), „Bent” (Sean Mathias), „Obywatel Milk” (Gus Van Sant), „Larry Kramer kocha i nienawidzi” (Jean Carlomusto), „Kisieland” (K.Radziszewski), „Martwi geje, żywe lesbijki” (R. von Praunheim), „Ciągłe wierzę” (M. Mosiewicz), „Bluszcz” (H. Włodarczyk), „Ścieżki chwały” (S. Kubrick), „Westworld” (serial), „Transparent” (serial)

Seminarium III – godz.17.00-20.00

mgr Natalia Broniarczyk (Instytut Stosowanych Nauk Społecznych, Uniwersytet Warszawski)

Gender a nowe ruchy społeczne. Od Komitetów Labudy i Bujaka do Strajku Kobiet.

Charakterystyka kursu: Zajęcia na temat najnowszej historii, strategii ruchu kobiecego i feministycznego w Polsce oraz największych wyzwań dla tego ruchu. Na zajęciach poruszymy takie tematy jak: organizacje kobiece, feministyczne, grupy nieformalne, ruch kobiecy i feministyczny: od transformacji czyli Komitetów Labudy i Bujaka do Strajku Kobiet- początki, punkty zwrotne, aktualne priorytety i wyzwania.

W trakcie zajęć spróbujemy odpowiedzieć na pytanie czy nowe ruchy społeczne mają płęć? Przyjrzymy się strategiom, zwłaszcza w kontekście prawa do aborcji i porównamy polskie prawo antyaborcyjne do prawa w innych krajach. Podejmiemy próby porównania strategii wykorzystywanych w Polsce w walce o legalną aborcję do działań w innych krajach. Przyjrzymy się również strategiom ruchów anty-choice. Sprawdzimy jak kształtowały się postawy wobec aborcji u osób urodzonych po 1980 roku. Przeanalizujemy jak zmieniało się i ciągle się zmienia podejście członkiń tych ruchów do takich spraw jak przemoc, praca seksualna czy pornografia.

Zajęcia będą prowadzone w formie konwersatorium w połączeniu z metodami warsztatowymi. Planowany jest aktywny udział uczestniczek/ków: w dyskusjach, formach warsztatowych, analizie tekstów. Większość materiałów do dyskusji będzie udostępniona w wersji elektronicznej. Uwaga: część materiałów w języku angielskim.

Wybrana bibliografia:

Co ma gender do aborcji? <http://www.rp.pl/arttykul/459420-Co-ma-gender-do-aborcji-.html#ap-1> Prof. Eleonora Zielińska, Przerwanie ciąży: warunki legalności w Polsce i na świecie, Wyd. Prawnicze, Warszawa 1990; Laura Kaplan, The Story of Jane: The Legendary Underground Feminist Abortion Service, Chicago and Illinois, Law and Legal Studies: Law and Society, Women's Studies, 1995 ; Leslie J. Reagan, When Abortion Was a Crime: Women, Medicine, and Law in the United States, 1867-1973, by University of California Press, 1998; Katarzyna Gawlicz, Płeć i naród. Dyskurs dotyczący aborcji w "Naszym Dzienniku" a konstruowanie tożsamości narodowej, w: Kobiety, feminizm i media, red. E. Zierkiewicz, I. Kowalczyk, Wrocław-Poznań 2005; Susan Dudley , Roe v. Wade: A Woman's Choice By Gold Benchmark Books, 2005; Rickie Solinger, Pregnancy and Power: A Short History of Reproductive Politics in America, New York University Press, 2005 ; Cristina Page, How the Pro-Choice Movement Saved America, by Basic Books, 2006; Marek Czyżewski, Kinga Dunin, Andrzej Piotrowski, Cudze problemy. O ważności tego, co nieważne. Analiza dyskursu publicznego w Polsce, 2009; Michelle Goldberg, The Means of Reproduction: Sex, Power, and the Future of the World, by Penguin Press HC, 2009; Linda Greenhouse, Reva Siegel, Before Roe v. Wade: Voices that Shaped the Abortion Debate Before the Supreme Court's Ruling, by Kaplan Publishing, 2010; Linda Greenhouse, Reva Siegel, Before (and after) Roe V. Wade: New Questions about Backlash, The Yale Law Journal, Vol. 120, No. 8, June 2011; Daniel K. Williams, Defenders of the Unborn: The Pro-Life Movement before Roe v. Wade, 2016
Natasha Walter, Żywe lalki. Powrót seksizmu, 2013; Barbara Błońska, Zjawisko prostytucji w Polsce w świetle badań kryminologicznych, 2010

Praca seksualna:

<http://codziennikfeministyczny.pl/manifest-feministyczny-prawa-pracownikow-seksualnych/>

<https://amnesty.org.pl/prawa-czlowieka-osob-swiadczych-uslugi-seksualne/>